

JAARBOEK

VAN HET

NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP

VOOR

MUNT- EN PENNINGKUNDE

ONDER DE ZINSPREUK

„Concordia res parvae crescunt”

TE

AMSTERDAM

XXIX. 1942.

AMSTERDAM

UITGAVE VAN HET GENOOTSCHAP
1942.

Jhr. Mr. M. W. Snoeck

Te Zwolle is 9 Februari 1942 op 71-jarigen leeftijd overleden Jhr. Mr. M. W. SNOECK, Oud Substituut Officier van Justitie, eere lid van ons Genootschap.

In 1895 werd hij tot buitengewoon lid van het Genootschap benoemd, waarop reeds in 1897 zijn benoeming tot gewoon lid volgde. Van 1905 tot 1911 was hij Secretaris, in welk laatste jaar hij tot Onder-Voorzitter benoemd werd. In 1914 volgde zijn verkiezing tot Voorzitter, in de plaats van AUG. SASSEN, en dit bleef hij tot in 1931, toen zijn toenemende doofheid hem, zeer tot zijn leedwezen, dwong zijn taak neder te leggen en nu wijlen de heer J. HULSHOFF POL hem opvolgde.

Als dank voor de vele diensten door SNOECK aan het Genootschap bewezen, werd hij bij zijn aftreden als Voorzitter tot eere lid benoemd.

Hij heeft in de 47 jaren, dat hij lid was van ons Genootschap, alle bestuursfuncties, op die van penningmeester na, vervuld. Geen wonder dan ook, dat hij als geen onzer met de geschiedenis van ons Genootschap bekend was, de meeste onzer leden kende hij persoonlijk, voor zijn medebestuursleden was hij een betrouwbare vraagbaak, die vaak moeilijkheden uit den weg wist te ruimen, er steeds op uit was belangstelling voor ons Genootschap te vragen en het bestudeeren en beschrijven van munten en penningen aan te moedigen. Vooral streefde hij er naar onze leden tot het schrijven van bijdragen voor ons Jaarboek te bewegen. Dit Jaarboek ging hem bijzonder ter harte en de talrijke kleine bijdragen, die hij zoowel aan ons Tijdschrift als aan het latere Jaarboek afstond, zullen zeker, naast de artikelen van zijn vader, met vrucht geraadpleegd

kunnen worden door een schrijver over de numismatiek van Noord-Brabant¹⁾.

SNOECK's belangrijkste studie is zeker wel die over de Stadhuispenningen van 's-Hertogenbosch in 1927 in het Jaarboek verschenen, een veel vermeerderde uitgave van een in 1874 door zijn vader afzonderlijk uitgegeven werkje over dit onderwerp²⁾, dat alles bevat wat in het stedelijk archief over dit soort penningen te vinden is.

Verder waren het vooral de munten van de Paltz en Saksen, die in het omschrift den titel van Heer van Ravestein vertoonen, die zijn bizondere belangstelling hadden en waarvan hij uitgebreide reeksen bezat, die zóó volledig waren, dat zij met de in buitenlandsche musea en verzamelingen zich bevindende stukken een vergelijking glansrijk konden doorstaan.

Over de munten van CARL THEODOR, keurvorst van de Paltz, met zijn titel van Markies van Bergen op Zoom en met het wapenschildje dier stad in zijn wapen, gaf SNOECK in de jaargangen 31 en 33 van het Tijdschrift Taxandria een uitgebreide geïllustreerde beschrijving³⁾. Ook van deze munten bezat hij talrijke exemplaren.

Als eenige zoon van een der oprichters van ons Genootschap, den bekenden verzamelaar van munten en penningen, die op de provincie Noord-Brabant betrekking hebben, Jhr. M. A. SNOECK, was hij reeds vanaf zijn prille jeugd met de numismatiek vertrouwd geraakt en voelde hij reeds vroeg belangstelling voor dat soort stukken en voor alles wat op zijn geliefde provincie Noord-Brabant betrekking had.

¹⁾ Voor een volledige lijst van de verschillende artikelen van SNOECK over deze provincie verwijzen wij belangstellenden naar de drie registers op het Tijdschrift en het Jaarboek van het Genootschap.

²⁾ M. A. SNOECK. *Beschrijving der enkele en dubbele vroedschaps- of stadhuispenningen der stad 's-Hertogenbosch. 's-Hertogenbosch, firma TEULINGS, 1874.*

In 1893 liet hij hierop een vermeerderde en verbeterde beschrijving in het Tijdschrift van het Genootschap volgen.

³⁾ Penningen en munten van de stad en de Markiezen van Bergen op Zoom.

Na het overlijden van den vader in 1911 gingen diens belangrijke verzamelingen munten en penningen, boeken, platen, portretten en oudheden betreffende die provincie in het bezit van den zoon over en deze heeft tot aan zijn dood toe van elke gelegenheid, die zich voordeed om hem ontbrekende stukken te verkrijgen, dankbaar gebruik gemaakt, vooral de numismatische collectie belangrijk uitgebreid en deze, naast de verzameling van het Provinciaal Noord Brabantsch Genootschap te 's-Hertogenbosch, tot de belangrijkste en volledigste van Noord-Brabantsche munten en penningen weten te maken.

Het is zeker verblijdend te kunnen berichten, dat de verzamelingen door vader en zoon gedurende meer dan 75 jaren bijeengebracht, niet verkocht zullen worden, maar door een familielid worden bewaard, die ze nog verder hoopt te kunnen uitbreiden en volmaken.

Doorn, November 1942.

A. O. VAN KERKWIJK.

W. K. F. Zwierzina

Op 15 October 1942 overleed te zijnen huize in Amsterdam ons eerelid WILLEM KAREL FREDERIK ZWIERZINA.

Geboren te 's-Gravenhage 26 December 1862, deed hij in 1880 eindexamen H.B.S. en studeerde vervolgens voor het examen voor surnumerair der registratie, waarvoor hij in 1885 slaagde, na in 1884 het examen voor candidaat-notaris te hebben afgelegd.

In den dienst der registratie is zijn loopbaan zeer afwisselend geweest. Hij was achtereenvolgens ontvanger der registratie en domeinen te Holwerd, Groenlo, Oss en Alphen aan den Rijn, ontvanger van het buitengewoon zegel te Amsterdam, andermaal ontvanger der registratie en domeinen te Leiden en wederom ontvanger van het buitengewoon zegel te Amsterdam. In 1925 ging hij met pensioen.

Zijn groote bekendheid verkreeg de heer ZWIERZINA door zijn rijke kennis en zijn vele werkzaamheden op het gebied van de Nederlandsche penningkunde. Reeds als jongen begon hij met het aanleggen van een collectie, die bescheiden van omvang, langzamerhand uitgroeide tot een kabinet. Zijn verzameling gaf een vrijwel volledig overzicht van de moderne Nederlandsche penningkunde in het bijzonder na 1863. De laatste jaren legde hij zich vooral toe om stukken uit onze Gouden Eeuw te verkrijgen en wist nog menig belangrijk stuk voor zijn verzameling te verwerven.

Zeer veel heeft de overledene op numismatisch gebied gepubliceerd. Zijn belangrijkste werken zijn de *Nederlandsche Penningen 1864—1898*, in drie deelen, de *Inhuldigingspenningen*, die hij tezamen met JOH. W. STEPHANIK beschreef, de *Nederlandsche Penningen 1898—1908*. Hij is hierin te vergelijken met VAN MIERIS, VAN LOON,

NAHUYNS en DIRKS. Voor de KON. BEGEER vervaardigde hij een *Lijst van penningen* in hun ateliers vervaardigd, bijgewerkt tot 1935.

Tal van tentoonstellingen organiseerde hij van stukken uit zijn verzameling, zoo in 1921 over „*Nederland en de Oorlog*”, in 1929 over *Koningin Emma* en in 1930 over *Nederland en België*. Aan vele tentoonstellingen verleende de heer ZWIERZINA zijn medewerking, hetzij door het inzenden van stukken, hetzij door het bewerken van een catalogus. Zoo werkte hij mede aan den catalogus op de tentoonstelling Amsterdam 1275—1925. Daarvan is zijn onderdeel over de penningen een van de meest geslaagde hoofdstukken.

Nog op een andere wijze bevorderde hij de penningkunde. Sedert 1892 was hij buitengewoon, na 1895 gewoon lid van ons genootschap, sedert 1941 eere lid. Van 1899 tot 1913 was hij lid van de commissie van redactie van het Tijdschrift.

In 1921 werd hij conservator van het Munt- en Penningkabinet van het Oudheidkundig Genootschap te Amsterdam als opvolger van den heer H. G. DU CROOQ. Jaren lang was de heer ZWIERZINA lid van de Commissie van Advies van het Amsterdamsch Historisch Museum. Daar heeft hij de zorg gehad voor de uitgebreide penningverzameling van de stad Amsterdam. Deze collectie, op een nieuwe wijze opgesteld en in verschillende rubrieken onderverdeeld, trok de aandacht door deze wijze van tentoonstellen, waardoor men een goed overzicht verkreeg.

Veel publiceerde de overledene in het Tijdschrift en het Jaarboek. Veel ook daar buiten. Bij het 50-jarig bestaan van ons genootschap verraste hij de leden door het aanbieden van een index op de laatste 30 jaargangen van het jaarboek. De twee indices, loopende over de twintig jaargangen van het Tijdschrift, waren eveneens door hem bewerkt.

Tot het laatst toe heeft de heer ZWIERZINA zich met zijn geliefde penningkunde bezig gehouden. De avond voor zijn dood was hij nog bezig met een bewerking van zijn gildepenningen.

Onder groote belangstelling, vooral uit numismatische kringen, werd zijn stoffelijk overschot ter aarde besteld den 19den October op de begraafplaats „Huis te Vraag” aan den Sloterweg. Het woord werd gevoerd door vertegenwoordigers van het Oudheidkundig Genootschap, het Nederlandsch Genootschap voor Munt- en Penningkunde en van de Kon. BEGEER, die allen in herinnering brachten wat de heer ZWIERZINA gedurende zijn lang en arbeidzaam leven voor de penningkunde heeft tot stand gebracht.

A. J. B. v. L. S.

Ir. A. Hulshoff Pol

Te Wassenaar is 29 Juli 1942 overleden Ir. A. HULSHOFF POL, broeder van J. HULSHOFF POL, van 1931—1936 Voorzitter van ons Genootschap. De overledene werd in 1925 buitengewoon lid, waarop reeds in 1929 zijn benoeming tot gewoon lid volgde. Groote belangstelling had hij voor de numismatiek en deze gold in de eerste plaats de Nederlandsche munten, waarvan hij fraaie reeksen wist samen te brengen. Daarnaast verzamelde hij, als oud-mijn-ingenieur, met voorliefde de zilveren thalers en veelvouden (löser) van Brunswijk uit zilver uit de bergwerken van den Harz geslagen, en de zoogenaamde „Flusgold dukaten” vervaardigd uit goud uit de rivieren de Rijn, Eder en Isar afkomstig. Vooral op fraaie conservatie stelde HULSHOFF POLL bijzonder prijs, zoodat zijn niet zeer groote maar met zorg en liefde bijeengebrachte verzameling dan ook uitsluitend munten bevat, die zeer fraai bewaard zijn.

D.

v. K.
